EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

8. september 2005 *

Kohtuasjas C-40/04,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Korkein oikeus'e (Soome) 30. jaanuari 2004. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 3. veebruaril 2004, kriminaalasjas

Syuichi Yonemoto

süüdistuses,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud K. Lenaerts, J. N. Cunha Rodrigues (ettekandja), E. Juhász ja M. Ilešič,

kohtujurist: L. A. Geelhoed,
kohtusekretär: ametnik K. Sztranc,

arvestades kirjalikus menetluses ja 13. jaanuari 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keel: soome.

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

— Syuichi Yonemoto, advokaat P. Jäntti,

— Virallinen syyttäjä (prokuratuur), Helsingi esimese astme kohtu prokurör J. Kivistö,

— Soome valitsus, esindaja: T. Pynnä,

— Prantsuse valitsus, esindajad: G. de Bergues ja R. Loosli-Surrans,

— Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: B. Schima ja P. Aalto,

olles 10. märtsi 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/37/EÜ masinaid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 207, lk 1; ELT eriväljaanne 13/20, lk 349) ning EÜ artiklite 28 ja 30 tõlgendamist.

2 See taotlus esitati masina importija esindaja Syuichi Yonemoto vastu kriminaalasja raames, mida alustati ühele masina kasutajatest raske tervisekahjustuse tekitanud tööõnnetuse tõttu.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

3 Direktiiv 98/37 määrab kindlaks masinatele esitatavad olulised ohutus- ja tervisekaitsenõuded. Nimetatud direktiiv asendab ja kodifitseerib nõukogu 14. juuni 1989. aasta direktiivi 89/392/EMÜ masinaid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT L 183, lk 9), mida on mitu korda muudetud.

4 Direktiivi 98/37 artikli 2 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et käesoleva direktiivi rakendusalasse kuuluvaid masinaid või ohutusseadiseid võib turule viia ja kasutusele võtta ainult siis, kui need nõuetekohase paigaldamise ja hooldamise ning ettenähtud otstarbel kasutamise korral ei ohusta inimeste [...] tervist ja ohutust [...].

2. Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide õigust asutamislepingut nõuetekohaselt järgides sätestada nõudeid, mida nad peavad vajalikuks, et tagada inimeste ja eelkõige töötajate kaitstus kõnealuste masinate või ohutusseadiste kasutamise korral, tingimusel et see ei tähenda, et masinaid või ohutusseadiseid muudetakse käesolevas direktiivis määratlemata viisil."

5 Selle direktiivi artikkel 3 sätestab:

„Käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluvad masinad ning ohutusseadised [peavad vastama] I lisas sätestatud tervisekaitse ja ohutuse olulistele nõuetele."

[Täpsustatud tõlge.]

6 Nimetatud direktiivi artikli 4 lõige 1 täpsustab:

„1. Liikmesriigid ei keela, piira ega takista oma territooriumil selliste masinate ning ohutusseadiste turuleviimist ja kasutuselevõtmist, mis vastavad käesoleva direktiivi nõuetele."

7 Sama direktiivi artikli 5 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Liikmesriigid peavad käesoleva direktiivi kõikidele sätetele vastavaks, kaasa arvatud II peatükis sätestatud nõuetele vastavuse kontrolli menetlus, järgmist:

— masinad, mis kannavad CE-märgist ja millega on kaasas II lisa punktis A nimetatud EÜ vastavusavaldus,

— ohutusseadmed, millega on kaasas II lisa punktis C nimetatud EÜ vastavusavaldus.

Ühtlustatud standardite puudumise korral võtavad liikmesriigid kõik vajalikuks peetavad meetmed, et juhtida asjaomaste osapoolte tähelepanu kehtivatele siseriiklikele tehnilistele standarditele ja tehnospetsifikaatidele, mida peetakse I lisas toodud tervisekaitse ja ohutuse oluliste nõuete nõuetekohase rakendamise seisukohalt oluliseks või asjakohaseks.

2. Kui siseriiklik standard, mis on üle võtnud ühtlustatud standardi, mille kohta käiv viide on avaldatud Euroopa Ühenduste Teatajas, ja mis reguleerib üht või enamat olulist ohutusnõuet, eeldatakse, et kooskõlas kõnealuse standardiga konstrueeritud masinad või ohutusseadised vastavad asjakohastele olulistele nõuetele.

Liikmesriigid avaldavad ühtlustatud standardi ülevõtnud siseriiklike standardite kohta käivad viited.

[...]"

8 Direktiivi 98/37 artikkel 7 näeb ette:

„1. Kui liikmesriik tuvastab, et:

— CE-märgist kandvad masinad

või

— ohutusseadised, millega on kaasas EÜ vastavusavaldus,

mida kasutatakse ettenähtud otstarbel, kalduvad ohustama inimeste [...] ohutust, võtab ta kõik vajalikud meetmed, et sellised masinad või ohutusseadised turult kõrvaldada, nende turuleviimist, kasutuselevõtmist [või kasutamist] keelata või nende vaba liikumist piirata.

Liikmesriigid teatavad komisjonile viivitamata kõik sellised meetmed, põhjendades oma otsust [...].

[...]

3. Kui:

— nõuetele mittevastav masin kannab CE-märgist;

— nõuetele mittevastava ohutusseadisega on kaasas EÜ vastavusavaldus,

võtab pädev liikmesriik vajalikud meetmed märgistuse kinnitanud või vastavusavalduse koostanud isiku vastu ning teatab sellest komisjonile ja teistele liikmesriikidele.

[...]"

[Täpsustatud tõlge.]

9 Nimetatud direktiivi artikkel 8 sätestab:

„1. Tootja või tema ühenduses registrisse kantud volitatud esindaja peab tõendamaks, et masinad ning ohutusseadised vastavad käesoleva direktiivi nõuetele, koostama kõikide toodetud masinate ning ohutusseadiste kohta EÜ vastavusavalduse, mis põhineb näidisel, mis on esitatud vastavalt vajadusele II lisa punktis A või C.

Lisaks peab tootja või tema ühenduses registrisse kantud volitatud esindaja kinnitama üksnes masinatele CE-märgise.

2. Enne turuleviimist peab tootja või tema ühenduses registrisse kantud volitatud esindaja:

[...]

b) esitama masina näidise VI lisas nimetatud EÜ tüübihindamiseks, kui masinat on IV lisas nimetatud ja kui selle tootja ei järgi või järgib ainult osaliselt artikli 5 lõikes 2 nimetatud standardeid või kui sellised standardid puuduvad;

[...]

4. [...]

Lõike 2 punkti b [...] kohaldamise korral kinnitab EÜ vastavusavaldus vastavust näidisele, mis on läbinud EÜ tüübihindamise.

[...]"

10 Direktiivi 98/37 I lisa punkt 1.7.3 näeb ette, et kõikidele masinatele tuleb loetavalt ja kustutamatult märkida miinimumteave, st tootja nimi ja aadress, CE-vastavusmärgis, seeria- või tüübimärgistus, olemasolu korral seerianumber ja valmistusaasta. Sama punkti kohaselt peab masinal samuti olema tema tüüpi käsitlev ja ohutuks kasutamiseks oluline täielik teave (näiteks pöörlemise kiirus jne).

11 Selle direktiivi I lisa punkti 1.7.4 alapunktid a–d näevad ette:

„a) Iga masinaga peab olema kaasas kasutusjuhend [...].

b) Tootja või tema ühenduses asuv volitatud esindaja peab kasutusjuhendi koostama ühes ühenduse keeles. Kasutusele võtmisel peab kõikide masinatega kaasas olema kasutusjuhendi tõlge masina kasutajariigi keelde või keeltesse ja kasutusjuhend originaalkeeles. Selle tõlke peab tegema tootja või tema ühenduses asuv volitatud esindaja või isik, kes toob masina kõnealusesse keelepiirkonda. [...]

c) Kasutusjuhend peab sisaldama masina kasutussevõtuks, hoolduseks, kontrolliks, töökorra kontrolliks ja vajaduse korral paranduseks vajalikke jooniseid ja diagramme ning kõiki tarvilikke, eelkõige ohutust käsitlevaid juhiseid.

d) Ükski masinat kirjeldav trükis ei tohi olla kasutusjuhendiga ohutuse seisukohalt vastuolus. [...]"

12 Direktiivi 98/37 II lisa punkt A täpsustab:

„EÜ vastavusavaldus peab sisaldama järgmisi andmeid:

— tootja või tema ühenduses registrisse kantud volitatud esindaja nimi ja aadress [...],

— masina kirjeldus [...],

— kõik asjakohased sätted, millele masin vastab,

— vajaduse korral registreeritud asutuse nimi ja aadress ning EÜ tüübihindamistõendi number,

[...]

— vajaduse korral viide ühtlustatud standarditele,

— vajaduse korral kasutatud siseriiklikud standardid ja tehnospetsifikaadid,

— tootja või tema volitatud esindajate nimel alla kirjutama [ühenduses asutatud] volitatud isiku andmed."

[Täpsustatud tõlge.]

13 Nimetatud direktiivi II lisa punkti A lehekülje 1 joonealuses märkuses on sätestatud:

„[EÜ vastavusavaldus] peab olema koostatud samas keeles kui algupärased juhendid [...] ja olema kas masinakirjas või trükitähtedega kirjutatud. Sellega peab olema kaasas tõlge ühte selle riigi ametlikku keelde, kus masinat kavatsetakse kasutada. See tõlge peab olema tehtud samadel tingimustel kui juhendite tõlge."

Siseriiklikud õigusnormid

14 Tööohutusseaduse (työturvallisuuslaki) artikkel 40 põhikohtuasja ajal kehtinud redaktsioonis on sõnastatud järgmiselt:

„Masina, tööriista või mõne muu tehnilise seade tootja, importija või müüja või mis tahes muu isik, kes võõrandab sellise eseme eesmärgiga see turule viia või seda kasutada, peab hoolitsema selle eest, et:

1) kui see ese viiakse turule või seda tarnitakse sellel maal kasutamise eesmärgiga, ei tooks selle eseme eesmärgipärane kasutamine kaasa ohtu õnnetuse tekkimiseks ega seaks ohtu tervist;

2) see on projekteeritud, toodetud ja vajadusel kontrollitud vastavalt selle kohta käivatele erinormidele ja eeskirjadele; ja

3) see on varustatud tavapäraseks kasutamiseks vajalike ohutuseeskirjadega ning märgistuse ja muu teabega, mis kinnitavad selle vastavust standarditele.

Ese tuleb tarnida koos vastava paigaldamis-, kasutus- ja hooldusjuhendiga. Juhend peab vajaduse korral sisaldama juhtnööre eseme tavapärase puhastamise, parandamise ja reguleerimise ning rikete korral tegutsemise kohta. Neid ülesandeid tuleb arvesse võtta ka ohutusseadiste vajadust hinnates."

15 Soome kriminaalkoodeksi kohaselt kvalifitseeritakse nende sätete tahtlik või ettevaatamatuse tõttu rikkumine kas tööohutusalase rikkumisena, surma põhjustamisena ettevaatamatuse tõttu, tervisekahjustuse tekitamisena ettevaatamatuse tõttu, surma põhjustamisena raske hooletuse või tervisekahjustuse tekitamisena raske hooletuse tõttu.

16 Lisaks kriminaalkaristusele toob tööohutusseaduse artiklis 40 sätestatud kohustuste rikkumine kahju hüvitamise seaduse (vahingonkorvauslaki) kohaselt kaasa kohustuse hüvitada asjaomane kahju.

Menetlus põhikohtuasjas ja eelotsuse küsimused

17 Äriühing Ama-Prom Oy, mille juhatuse esimees on S. Yonemoto, impordib masinaid, sealhulgas ka profiilide painutuspresse. Aastal 1995 importis Ama-Prom Oy Soome Prantsusmaal Prantsuse äriühingu Amada Europe poolt toodetud profiilide painutuspressi ja müüs selle Soome äriühingule Peltitarvike Oy.

18 Profiilide painutuspress kandis importimise ajal CE-märgist. Tootja väljastas sellele masinale vastavusavalduse, mis on sõnastatud järgmiselt:

„The undersigned manufacturer AMADA EUROPE [aadress] certifies that the new below designated equipment: hydraulic press-brake 80.25 type ITS2 n° Series B50412 complies with the regulations applicable to it:

— European Reference: 89/392/EEC Directive

— European Standards: EN 292-1, EN 292-2, EN 294, EN 349, EN 418, EN 457, EN 60204.

The AIF/S, Organism authorized by the act from the Labour Department on 11/08/1992 has granted a type-tested certificate of conformity CE for the machine of the ITS2 type under the number 384-090A-0004-11-94 (n° AIF/S), on 8/11/1994."

19 Vaatamata sellele tuvastas Helsingin käräjäoikeus (Helsingi esimese astme kohus) selle masina osas järgmised asjaolud.

— Kui võtmega töötav lüliti asetati asendisse 2, võis masin pedaali abil töötada täisrežiimil.

— Vajutus masina avariilülitile katkestas üksnes juhtimisseadme toimimiseks vajaliku elektrivoolu, kuid masin jäi pinge alla ja hüdrauliline pump jätkas töötamist.

— Avariilüliti kontaktid avanesid vähemalt ühe millimeetrise vajutuse puhul. Veel oli vaja vajutada hooba mõned millimeetrid, et saavutada lukustatud positsioon. Avariilüliti seade oli jäik.

— Masinaga kaasas olnud kasutusjuhend ei olnud täielikult soome keelde tõlgitud. Juhtpaneel ei vastanud kasutusjuhendis toodud skeemile ja nimetatud skeem oli masina täiesti ohutuks kasutamiseks liiga lühike ja vigane.

— Masin töötas tavapäraselt pedaali abil juhitava lahtise mehhanismina ja suurel töökiirusel, olgugi et see ei olnud käte vigastamise vältimiseks varustatud muude ohutusseadmetega kui kahe käega opereeritav juhtseade, mis ettevõttes Peltitarvike Oy kehtestatud töömeetodite kohaselt üldiselt kasutuses ei olnud.

— Avariilülitit kasutati masina seiskamiseks mehhanismi terade vahetamisel peaaegu iga päev, kuigi see lüliti ei olnud selleks ette nähtud. Ohutuse tagamiseks oleks pidanud elektrivoolu välja lülitama või valima juhtpaneelil asuva võtme abil madala töökiiruse.

20 17. novembril 1998 toimus äriühingu Peltitarvike Oy töötaja Raine Pöyryga tema töökohal raske õnnetus, kui ta aitas meister Urpo Pursiainenil vahetada põhikohtuasjas kõne all oleva profiilide painutuspressi terasid. U. Pursiainen lülitas sisse avariilüliti, et katkestada elektrivool. Selle toimingu ajal puudutas R. Pöyry kogemata jalaga masina pedaali. Olgugi et avariilüliti vajutamisel oli elektrivool katkestatud, tingis pedaali puudutamine järsu survega liikumise, mis lõikas ära R. Pöyry kaheksa sõrme, mis olid jäänud masina terade vahele.

21 Helsingin käräjäoikeus määras S. Yonemotole rahalise karistuse 30 päevamäära tööohutusseaduse artikli 40 rikkumise ja ettevaatamatuse tõttu tervisekahjustuse tekitamise eest ning mõistis temalt R. Pöyry kasuks kahju hüvitamiseks välja summa 26 953,80 eurot. See kohus mõistis tööohutusseaduse rikkumise ja ettevaatamatuse tõttu tervisekahjustuse tekitamises süüdi ka äriühingu Peltitarvike Oy juhataja ja U. Pursiaineni ning kohustas neid hüvitama R. Pöyryle tekitatud kahju.

22 Helsingin hovioikeus (Helsingi ringkonnakohus) kinnitas S. Yonemoto süüdimõistmist. See kohus määras S. Yonemotole rahalise karistuse 50 päevamäära ja mõistis temalt kahju hüvitamiseks välja summa 21 908,16 eurot.

23 Käräjäoikeus ja hovioikeus leidsid, et S. Yonemoto on importija esindajana osaliselt vastutav kohustuste täitmata jätmise eest, mis tingis õnnetuse, milles oli kannatanuks R. Pöyry. Need kohtud asusid seisukohale, et importija oli kohustatud hoolitsema selle eest, et tarnitud ja kasutatud masinad oleksid projekteeritud ja toodetud kehtiva korra kohaselt. Selle kohustuse täieliku täitmise tagamiseks ei piisa sellest, et masin kannab CE-märgist ja et tootja on andnud kirjaliku kinnituse, et masin vastab kehtivatele standarditele.

24 S. Yonemoto esitas kassatsioonkaebuse Korkein oikeusele (riigikohus), kus ta taotleb enda õigeksmõistmist ja kahju hüvitamise kohustuse tühistamist. Teise võimalusena taotleb ta mõistetud karistuse kergendamist ja hüvitamisele kuuluva summa vähendamist.

25 S. Yonemoto vaidlustab seisukoha, mille kohaselt on importija kohustatud tagama selle, et masin on projekteeritud ja toodetud vastavalt tunnustatud standarditele, kui masin kannab CE-märgist ja vastavusavaldust ning sellega on kaasas kasutamiseks ja hooldamiseks vajalikud juhised. S. Yonemoto leiab, et Soome haldus- ja õigusorganid ei saa EÜ artiklit 28 rikkumata nõuda, et importija peab Soomes kontrollima masinat, mille mudel on teises liikmesriigis heaks kiidetud ja mis kannab CE-märgist. Importija kohustus piirdub selle tagamisega, et tootja lasi asjaomase masina tüübi selleks õigust omaval organil ühenduse õigusnormide kohaselt kinnitada, et ta tarnis selle masina, mis kannab CE-märgist, millega on kaasas kasutus- ja hooldusjuhend ja et ta andis vastavusavalduse.

26 Kuna Korkein oikeus ei olnud kindel küsimuses, kas liikmesriik võib masina importijale panna nii ulatusliku kohustuse, nagu on ette nähtud tööohutusseaduse artiklis 40, otsustas ta menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Millised piirid kehtestab ühenduse õigus, võttes arvesse eelkõige direktiivi 98/37 [...] ning EÜ artikleid 28 ja 30, ohutusega seotud kohustustele, mida siseriiklik õiguskord võib CE-märgist kandva masina importijale (või teisele turustusettevõtjale) panna

— enne masina müümist ja

— pärast müümist?

2. Eriti soovitakse selgitusi järgmiste punktide kohta:

a) mil määral ja millistel tingimustel lubab ühenduse õigus kehtestada ohutuse valdkonnas CE-märgist kandva masina importijale (või teisele turustusettevõtjale) tegutsemis- või kontrollimiskohustuse;

b) kas ja mil moel omab käesolevas asjas toodud ohutusalane puudus mõju importijale (või teisele turustusettevõtjale) pandud kohustuste hindamisele ühenduse õiguse suhtes;

c) kas ja kui, siis mis osas on [käesoleva kohtuotsuse punktis 14] esitatud tööohutusseaduse artikli 40 sätted vastuolus ühenduse õigusega, võttes arvesse [eelotsusetaotluses terves ulatuses ja käesoleva kohtuotsuse punktides 15 ja 16 kokkuvõtlikult] kirjeldatud kohustuste järgimata jätmisega kaasnevaid kriminaal- ja tsiviilõiguslikke tagajärgi?"

Eelotsuse küsimused

Sissejuhatavad märkused

27 Esimese asjana tuleb meenutada, et eelotsusetaotluse raames ei otsusta Euroopa Kohus siseriiklike õigusnormide vastavuse üle ühenduse õigusega.

28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub sisuliselt Euroopa Kohtul täpsustada esiteks ühes liikmesriigis toodetud ja teise liikmesriiki imporditud masina importijale

direktiiviga 98/37 ning EÜ artiklitega 28 ja 30 kehtestatud kohustusi ja teiseks sanktsioone, mida liikmesriik nende kohustuste rikkumise eest võib määrata. Esiteks tuleb uurida importija kohustusi.

Importija kohustused

29 On vaja rõhutada, et käesoleva küsimuse uurimine käsitleb üksnes teises liikmesriigis toodetud masina importija olukorda ühes liikmesriigis. Direktiivi 98/37 olemuse kohaselt tuleb seda olukorda eristada olukorrast, milles asub ühendusest väljaspool toodetud masina importija Euroopa Ühenduses. Käesoleva kohtuotsuse eesmärk ei ole uurida viimati nimetatud olukorda.

30 Mis puudutab direktiivi 98/37 ajalist kohaldamist, siis tuleneb selle direktiivi esimesest ja kahekümne viiendast põhjendusest, artiklist 14 ning VIII lisa B osast, et see konsolideerib direktiivi 89/392, mida on korduvalt muudetud, ja et see ei mõjuta liikmesriikide kohustusi viimati nimetatud direktiivi ega ka muudetud direktiivide ülevõtmis- ja kohaldamistähtaegade suhtes. Isegi kui põhikohtuasjas esitatud kohustused tulenevad direktiivist 89/392 või ühest seda muutvast direktiivist, sätestab direktiivi 98/37 artikli 14 teine lõik, et viiteid kehtetuks tunnistatud direktiividele tõlgendatakse viidetena viimati nimetatud direktiivi vastavatele sätetele.

31 Vastavalt direktiivi 98/37 teisele, kuuendale, seitsmendale ja üheksandale põhjendusele on selle eesmärk tagada masinate vaba liikumine siseturul ja täita nende

masinatega seotud kohustuslikke ja olulisi ohutus- ja tervisekaitsenõudeid, asendades siseriiklikud sertifitseerimis- ja vastavuse kinnitamise süsteemid ühtlustatud süsteemiga. Selles osas on nimetatud direktiivi artiklis 3 ja selle I lisas loetletud olulised tervisekaitse- ja ohutusnõuded, millele liikmesriikides toodetud masinad ning ohutusseadised peavad vastama. Sama direktiivi artikli 4 kohaselt ei tohi liikmesriigid piirata selliste masinate turuleviimist, mis vastavad neile olulistele nõuetele.

32 Direktiivi 98/37 artikli 5 kohaselt loetakse sellele direktiivile vastavaks masinad, mis kannavad CE-märgist ja millega on kaasas EÜ vastavusavaldus.

33 Selle direktiivi artikli 8 lõige 1 näeb tootjale või tema ühenduses registrisse kantud volitatud esindajale ette kohustuse kinnitada masinale CE-märgis ja koostada EÜ vastavusavaldus.

34 Direktiivi 98/37 kahekümnendast põhjendusest tuleneb, et üldiselt vastutavad oma masinate selle direktiiviga kehtestatud olulistele ohutus- ja tervisekaitsenõuetele vastavuse kinnitamise eest üksnes tootjad.

35 Vaatamata sellele on nimetatud direktiivi kahekümne esimese põhjenduse kohaselt soovitav kehtestada rangem sertifitseerimiskord teatavat tüüpi masinate suhtes, mille ohutegur on suurem. Selline on olukord põhikohtuasjas kõne all olevate profiilide painutuspressidega.

36 Direktiivi 98/37 artikli 8 lõike 2 punkt b sätestab, et „[e]nne turuleviimist peab tootja [...] esitama masina näidise VI lisas nimetatud EÜ tüübihindamiseks, kui masinat on IV lisas nimetatud ja [...] kui [ühtlustatud standardid] puuduvad".

37 Profiilide painutuspressid on toodud direktiivi 98/37 IV lisa A osa punktis 9. Euroopa Kohtule esitatud teabe kohaselt võeti ühtlustatud standard profiilide painutuspresside kohta — standard EN 12622 — vastu septembris 2001 ehk pärast põhikohtuasja aluseks oleva õnnetuse toimumist. Sellest järeldub, et sellise masina suhtes, nagu on kõne all põhikohtuasjas, oleks pidanud läbi viima sama direktiivi VI lisas sätestatud EÜ tüübihindamise.

38 Nimetatud VI lisa punkti 1 kohaselt viib EÜ tüübihindamise läbi kolmas asutus ehk „registreeritud asutus", kes teeb kindlaks ja tõendab, et masina näidis vastab direktiivi 98/37 sätetele.

39 Sama lisa punkti 2 kohaselt peab tootja esitama avalduse EÜ tüübihindamiseks, andes registreeritud asutuse kasutusse tehnilise dokumentatsiooni ning kavandatud toodangut esindava masina. Pärast seda, kui see asutus on väljastanud EÜ tüübihindamistõendi, on tootja vastavalt direktiivi 98/37 artikli 8 lõike 4 teisele lõigule ja selle direktiivi II lisa A osa neljandale taandele kohustatud märkima selle tõendi EÜ vastavusavaldusse, mille ta koostab iga seda tüüpi masina kohta, ja kinnitama selles avalduses, et asjaomane masin vastab näidisele, mis on läbinud EÜ tüübihindamise.

40 Eelotsusetaotlusest tuleneb, et põhikohtuasja aluseks olev masin kandis CE-märgist ja et tootja Amada Europe oli sellele masinale koostanud EÜ vastavusavalduse,

milles oli märgitud asutuse nimega „AIF/S" poolt väljastatud EÜ tüübihindamistõend.

41 Nimetatud taotlusest tuleneb muu hulgas, et see masin oli mitmeti ohtlik, hoolimata asjaolust, et see kandis CE-märgist ja et sellega oli kaasas EÜ vastavusavaldus. Keskseks tõusetunud küsimuseks on teada saada, kas sellest olukorrast tekkinud tagajärgede eest vastutab nimetatud masina importija.

42 Vaatamata sellele, kas vastavuse tagab tootja üksinda või koos registreeritud asutuse osalusega direktiivi 98/37 VI lisa kohaldades, kehtestab see direktiiv tootjale kohustuse koostada EÜ vastavusavaldus ja kinnitada asjaomasele masinale CE-märgis.

43 Lisaks sellele näeb selle direktiivi artikli 7 lõige 3 ette, et kui nõuetele mittevastav masin kannab CE-märgist, võtab pädev liikmesriik vajalikud meetmed „märgistuse kinnitanud [...] isiku vastu", st tootja vastu.

44 Nimetatud direktiivi ja eriti selle artikli 7 lõike 3 olemusega ei ole kooskõlas suurendada masinate vastavuse eest vastutavate isikute ringi.

45 Direktiivi 98/37 peamine eesmärk on lihtsustada masinate vastavusse viimise eeskirju, et tagada nii palju kui võimalik viimaste liikumisvabadus siseturul. Seda

eesmärki piiraks see, kui tootjast järgmisel astmel asetsevaid ettevõtjaid — eelkõige masinate ühest liikmesriigist teise importijaid — võiks masinate vastavuse eest samuti vastutavateks pidada.

46 Direktiiv 98/37 välistab selliste siseriiklike sätete kohaldamise, mis näevad ette, et teises liikmesriigis toodetud sellise masina importija, mis kannab CE-märgist ja millega on kaasas EÜ vastavusavaldus, peab hoolitsema selle eest, et see masin vastaks nimetatud direktiivi olulistele ohutus- ja tervisekaitsenõuetele.

47 Veel vähem tähendab see, et ühe liikmesriigi importijatele, kes impordivad teises liikmesriigis toodetud masinaid, võib vastavalt direktiivile 98/37 panna teatud kohustusi.

48 Selles osas sätestab direktiivi I lisa punkti 1.7.4 alapunkt b, et kasutusele võtmisel peab kõikide masinatega kaasas olema kasutusjuhendi tõlge masina kasutajariigi keelde või keeltesse ja kasutusjuhend originaalkeeles, mille peab tegema kas tootja või isik, kes toob masina kõnealusesse keelepiirkonda. Samamoodi peab nimetatud direktiivi II lisa A osa lehekülje 1 joonealuse märkuse kohaselt EÜ vastavusavaldusega olema kaasas tõlge ühte selle riigi ametlikku keelde, kus masinat kavatsetakse kasutada, ja see peab olema tehtud samadel tingimustel kui juhendite tõlge. Sellest järeldub, et liikmesriigi õigusnormid võivad vastavalt direktiivile 98/37 panna masina importijale kohustuse tõlkida nii juhendid kui ka EÜ vastavusavaldus selle liikmesriigi ametlikku keelde või ametlikesse keeltesse.

49 Lisaks sellele, arvestades importija positsiooni turustusahelas, tuleb direktiiviga 98/37 kooskõlas olevaks lugeda see, kui liikmesriigid nõuavad importijalt, et ta teeks kindlaks, kas asjaomasele masinale on antud CE-märgis ja muud selle direktiivi I lisa punktis 1.7.3 sätestatud märgised, mis sisaldavad nimetatud masina ohutu kasutamise kohta vajalikke viiteid, nagu pöörlemiskiirus.

50 Direktiivi 98/37 artikli 2 lõige 1 kohustab liikmesriike võtma vajalikke meetmeid tagamaks, et selle direktiivi rakendusalasse kuuluvaid masinaid võib turule viia ainult siis, kui need ei ohusta inimeste tervist ja ohutust.

51 Selle liikmesriikidele pandud turujärelevalve kohustuse raames sätestab nimetatud direktiivi artikli 2 lõige 2, et see direktiiv ei mõjuta liikmesriikide õigust asutamislepingut järgides sätestada nõudeid, mida nad peavad vajalikuks, et tagada inimeste kaitstus kõnealuste masinate kasutamise korral.

52 Sellest johtub, et liikmesriigid võivad importijale panna turu järelevalve osas koostöökohustusi, näiteks teabe esitamise kohustus. Sellise õnnetuse puhul, nagu on aluseks põhikohtuasjas, võib liikmesriik panna importijale kohustuse esitada kogu vajalik teave, et vältida sarnaste õnnetuste kordumist, ja eelkõige teha selle liikmesriigi pädevate asutustega koostööd, et need asutused saaksid direktiivi 98/37 artikli 7 alusel võtta meetmeid, näiteks kõnealuste masinate turult kõrvaldamine.

53 Sellised koostöökohustused ei tohi siiski kohustada importijat ise kontrollima masina vastavust direktiiviga 98/37 kindlaksmääratud olulistele nõuetele, sest selline kohustus oleks vastuolus direktiivi olemusega.

54 Igal juhul tuleb need kohustused kindlaks määrata asutamislepingut järgides. Järelikult peavad need jääma EÜ artiklitega 28 ja 30 kehtestatud piiridesse.

55 Eelkõige tuleb meenutada, et vaatamata EÜ artiklis 28 sätestatud impordile seatud koguseliste piirangute keelule, võivad liikmesriigid võtta meetmeid, mille aluseks on üks EÜ artiklis 30 loetletud avaliku huvi põhjustest või üks Euroopa Kohtu praktikaga kaetud kohustuslikest nõuetest, nagu rahva tervise kaitse, eelkõige tingimusel, et need meetmed on seatud eesmärgi realiseerimise tagamiseks sobivad ja et need ei ületa seda, mis on selle saavutamiseks vajalik (vt selle kohta 8. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-14/02: ATRAL, EKL 2003, lk I-4431, punkt 64 ja viidatud kohtupraktika). Need piirid kehtivad ka koostöökohustuste suhtes, mida liikmesriik võib teises liikmesriigis toodetud masinate importijatele panna.

Karistamise kord

56 Teiseks tuleb uurida kriminaal- ja tsiviilõiguslike karistuste küsimust, mida siseriiklik õigus võib vastavalt ühenduse õigusele ette näha direktiivist 98/37 tulenevate kohustuste rikkumise eest.

57 Tuleb esile tuua, et direktiiv 98/37 ei pane liikmesriikidele karistamise korra osas konkreetset kohustust. Sellest aga ei saa järeldada, et seda direktiivi jõustavate õigusnormidega kehtestatud kohustuste rikkumiste eest kriminaalkaristust sätestavad siseriiklikud sätted oleksid selle direktiiviga vastuolus (vt selle kohta 12. septembri 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-58/95, C-75/95, C-112/95, C-119/95, C-123/95, C-135/95, C-140/95, C-141/95, C-154/95 ja C-157/95: Gallotti jt, EKL 1996, lk I-4345, punkt 14 ja viidatud kohtupraktika).

58 Liikmesriikidel on neile EÜ artikli 249 kolmanda lõiguga antud vabaduse raames kohustus valida kõige sobivamad vormid ja meetodid, et tagada direktiivide kasulik mõju (eespool viidatud Gallotti kohtuotsus, punkt 14).

59 Lisaks sellele, kui direktiiv ei näe selle sätete rikkumise eest ette konkreetset karistust ega viita selles osas ka siseriiklikele õigus- ja haldusnormidele, kohustab EÜ artikkel 10 liikmesriike võtma kõiki sobivaid meetmeid, et tagada ühenduse õiguse ulatus ja tõhusus. Säilitades karistuste valikul kaalutlusõiguse, peavad liikmesriigid hoolitsema selle eest, et ühenduse õiguse rikkumisi karistataks nii sisu kui menetluse osas samadel tingimustel kui siseriikliku õiguse sarnase laadi ja tähtsusega rikkumisi ja et need tingimused tagaksid igal juhul karistuse tõhususe, proportsionaalsuse ja hoiatavuse (eespool viidatud Gallotti kohtuotsus, punkt 14).

60 Sellest tuleneb, et liikmesriigil on õigus kohaldada kriminaalkaristust direktiivi 98/37 jõustavate õigusnormidega pandud kohustuste rikkumise eest, kui ta leiab, et see on sobivaim viis tagada selle direktiivi kasulik mõju, ja kui sätestatud karistused on analoogsed nendega, mida kohaldatakse siseriikliku õiguse sarnase laadi ja tähtsusega rikkumiste suhtes ja et need tagaksid karistuse tõhususe, proportsionaalsuse ja hoiatavuse (vt selle kohta eespool viidatud Gallotti kohtuotsus, punkt 15).

61 Arvestades eespool toodud kaalutlusi nende kogumis, tuleb esitatud küsimustele vastata järgnevalt:

1. Direktiivi 98/37 sätted välistavad selliste siseriiklike sätete kohaldamise, mis näevad ette, et ühe liikmesriigi importija, kes impordib teises liikmesriigis toodetud masina, mis kannab CE-märgist ja millega on kaasas EÜ vastavusavaldus, peab hoolitsema selle eest, et see masin vastaks nimetatud direktiivi olulistele ohutus- ja tervisekaitsenõuetele.

2. Nimetatud direktiivi sätted ei välista selliste siseriiklike sätete kohaldamist, mis kohustavad teises liikmesriigis toodetud masina importijat:

— tagama enne masina kasutajale tarnimist, et see kannaks CE-märgist ja et sellega oleks kaasas EÜ vastavusavaldus koos tõlkega sihtkohariigi ühte ametlikku keelde või ametlikesse keeltesse ning et sellega oleks kaasas kasutusjuhend koos tõlkega nimetatud riigi ühte ametlikku keelde või ametlikesse keeltesse;

— esitama pärast masina kasutajale tarnimist siseriiklikele kontrollorganitele kogu teabe ning tegema nendega tõhusat koostööd, kui selgub, et see masin on ohutuse või tervise seisukohalt ohtlik, tingimusel et sellised nõuded ei alluta importijat kohustusele ise kontrollida masina vastavust selle direktiiviga kindlaks määratud olulistele ohutus- ja tervisekaitsenõuetele.

3. EÜ artiklit 10 ja artikli 249 kolmandat lõiku tuleb tõlgendada selliselt, et need ei keela liikmesriigil kohaldada kriminaalkaristusi, et tagada tõhusalt direktiiviga 98/37 sätestatud kohustuste täitmine, tingimusel et need karistused on analoogsed nendega, mida kohaldatakse siseriikliku õiguse sarnase laadi ja tähtsusega rikkumiste suhtes ja et need oleksid igal juhul tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

Kohtukulud

62 Et põhikohtuasjade poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtutes pooleliolevate asjade üks staadium, otsustavad kohtukulude jaotuse siseriiklikud kohtud. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivi 98/37 masinaid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta sätted välistavad selliste siseriiklike sätete kohaldamise, mis näevad ette, et ühe liikmesriigi importija, kes impordib teises liikmesriigis toodetud masina, mis kannab CE-märgist ja millega on kaasas EÜ vastavusavaldus, peab hoolitsema selle eest, et see masin vastaks nimetatud direktiivi olulistele ohutus- ja tervisekaitsenõuetele.

2. **Nimetatud direktiivi sätted ei välista selliste siseriiklike sätete kohaldamist, mis kohustavad teises liikmesriigis toodetud masina importijat:**

   — **tagama enne masina kasutajale tarnimist, et masin kannaks CE-märgist ja et sellega oleks kaasas EÜ vastavusavaldus koos tõlkega sihtkohariigi ühte ametlikku keelde või ametlikesse keeltesse ning et sellega oleks kaasas kasutusjuhend koos tõlkega nimetatud riigi ühte ametlikku keelde või ametlikesse keeltesse;**

   — **esitama pärast masina kasutajale tarnimist siseriiklikele kontrollorganitele kogu teabe ning tegema nendega tõhusat koostööd, kui selgub, et see masin on ohutuse või tervise seisukohalt ohtlik, tingimusel et sellised nõuded ei alluta importijat kohustusele ise kontrollida masina vastavust selle direktiiviga kindlaks määratud olulistele ohutus- ja tervisekaitsenõuetele.**

3. **EÜ artiklit 10 ja artikli 249 kolmandat lõiku tuleb tõlgendada selliselt, et need ei keela liikmesriigil kohaldada kriminaalkaristusi, et tagada tõhusalt direktiiviga 98/37 sätestatud kohustuste täitmine, tingimusel et need karistused on analoogsed nendega, mida kohaldatakse sarnast laadi ja sama tõsiste siseriikliku õiguse rikkumiste suhtes, ja et need oleksid igal juhul tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.**

Allkirjad